

**תמצית
הספר
המדעי
שחולל
מהפכה**

הקובץ

**העיר
וס**

● **מענין לכם אלה** — רובד דקיק של תרבות אנושית, מרי תקופה קצרה של אלפי שנות חיים תרבותיים. התכונות התרבותיות אינן מעוגנות בתהליכים טבעיים, וממילא הן שטחיות ביותר. על סמך ההנחות האלה, בדק מוריס את תכונות הקוף העירום בשטחים השונים. מסקנותיו משכנעות ביותר בהלך, מסוקפקות יותר בחלקן האחר, אך תמיד הן מעוררות ל- מחשבה.

חיי המין של הקוף העירום

מ בחינה מינית נקרע האדם בין שלוש מגמות: בין תכונותיו של הקוף המקורי, תכונותיה של חייית-הטרף, ותכונותיו של אדם החי בחברה תרבותית מורכבת. הקוף המקורי, כמו רוב היונקים, בא במגע מיני כשפני הזכר אל אחורי הנקבה. זוהי התנוחה המינית הטבעית לחיה ההולכת על ארבע. כשהתרומם הקוף העירום על שתי רגליו האחוריות, הש- תנה כל מיבנה גופו. עיניו, אוזניו, נחיריו וכל חושיו כחזו קדימה, כדי להגביר את כושרו כחייית-טרף. מכאן הוטיה לשנות את התנוחה המינית, להעבירה לדפוסים של פנים אל-פנים. זה חייב, כמובן, שינוי גמור במיבנה האשה. הקוף ה- מקורי מצא את הגירוי המיני בהסתכלו בנקבה מאחור. עכוז הנקבה הקופית בולט בצבעו האדום. ואילו הקוף ה- עירום היה צריך למצוא גירוי זה מלפנים. וכך, לדעת מוריס, קרו **לנקבה האנושית שינויים רבים**. צמחו לה **שדיים**. לשם מה? לנקבות של היונקים יש פטמות. אך השד הוא אבר אנושי בלבד. אין הוא משמש שום מטרה. אין הוא עוזר אפילו להנקה, אלא להיטר, הוא מפריע לה. ולראייה: בקבוק-היניקה של החינוק עוצב בצורה אחרת לגמרי, והרבה יותר יעילה. אם כן, מה תפקידם של השדיים? תשובתו המפתיעה של מוריס: אין הם אלא חיקוי לאחוריים, ותפקידם היחידי הוא לגרות את הזכר ולהעביר את תשומת ליבו המינית של הקוף העירום מן הצד האחורי אל הצד הקדמי של הנקבה. הוא הריון לגבי **השפתיים**. גם להן אין שום תפקיד שימושי. לשום קוף אחר אין שפתיים כאלה. מסקנתו של מוריס: השפתיים הם מכשיר מיני בלבד, היוצרות גירוי — חיקוי לגירוי המקורי שהפיק הקוף משפתי אבר-המין של הנקבה, שפנו אחורה. אך השינוי המיני לא היה גופני בלבד. הקוף ביער אינו מכיר נישואין. אין זוגות בחבורת הקופים. החבורה חיה כקיבוץ מיני חופשי, כשכל בניה נמצאים יחד כל הזמן, מזוהגים באותה טבעיות כמי שהם אוכלים, בכל עת מצוא.

מדוע אהה מסיים ארוחות בליפחן ? מדוע משתח מדוע יש לאשה שדיים ? מדוע גוברות התוקפנות

מן היער ולבקש מחייה מחוזה לו. כך ההחלה דרכו של הקוף האנושי. **מחויף ליער לא היו פירות. הקוף הפורש נאלץ לחפש מזון מסוג אחר לגמרי: טרף. קוף זה, שהיה צימחוני בעיקר, הפך לפתע חייתי טרף.** היה זה מעבר מהפכני, בעל השלכות כבירות בכל אורחות החיים. הקוף העירום לא היה מצוייד בשום נשק טבעי. הוא נאלץ להתחרות בחיות-טרף מהירות ממנו, זוקות ממנו, בעלות טלפיים חדות, שיניים רצחניות, זנבו של האריה ומקררו של הנשר. במקום נשק טבעי, סיגל לעצמו הקוף העירום נשק מלאכותי. ישם כך היה זוקק לידים. על כן התרומם על רגליו האחוריות, והתחיל ללכת זקוף, בהליכה אנכית, כדי לשחרר את ידיו. השכל הפך לנשקו העיקרי, והתפתח במהירות רבה.

מדוע אין לאדם פרווה ?

● **למורים אין תשובה חד-משמעית לשאלה מדוע איבד הקוף העירום את פרוותו.** ייתכן שעשה זאת מטעמי היגיינה, כדי שמעבירי-מחלות, כמו פרוטוזואים ושאר טפילים, לא ימצאו בה מחסה, אך יש גם תיאוריה מסובכת יותר. היונקים העירומים היחידים בטבע, מלבד האדם, הם ה- יונקים החיים במים, כמו הלווייתן והדולפין. מכאן המח- שבה שאולי עבר הקוף העירום שלב-מעבר, אחרי שיצא מן היער, ולפני שהתפורר בעולם כולו. כשלא מצא עוד די פירות למחייתו, ייתכן שיצא אל חוף הימים, שם מצוי מזון בשפע: צדפים מכל הסוגים, דגים במים רדודים. ייתכן שה- אדם הקדמון חי סמוך לים ובילה את מרבית זמנו במים, בצורו מזון ימי. זה היה מכביר את אוכזן הפרוה, המס- ריעה לשחייה. זה היה גם מסביר את העובדה שבני-האדם בימינו עדיין לומדים בנקל לשחות מרחקים גדולים. מכאן תמונה חדשה לגמרי על הרכב אופיו של האדם. הוא מורכב משלושה רבדים: **הרבד התחתון** — תכונותיו הפקוריות של ה- קוף הצמחוני. תכונות אלה התגבשו במשך הרבה מיליוני שנים, בתהליך איטי של ברירה טבעית, והן החזקות ביותר. ● **מענין לזה** — הרובד של הקוף העירום, היית-הטרף האוכלת בשר. תכונות אלה נוצרו במהירות יחסית, של כמה מאות אלפי שנים, לא הספיקו לעבור תהליך אמיתי של ברירה טבעית, וממילא הן חלשות יותר.

כאורה, אין קשר בין שאלות אלה. אולם ספר, המכה עתה גלים בכל העולם המערבי, ושהופיע ברוב שפות המערב, מצא להן מכה משותף. בשעתו הסעיר את העולם התרבותי ספרו של הפרופסור האוסטרי קונרד לורנץ, בשם על התוקפנות. לורנץ הוא מומי חה למדע האטולוגיה, המנסה להבין את התנהגות בני-האדם על-פי התנהגות החיות. הוא טען (העולם הזה 1601) כי ה- תוקפנות היא תופעה חובית אצל החיות, תכונה הרושה לשם קיומם בטבע. כמו שאר החיות, מצטיין גם האדם בתכונה זו — אך בניגוד לשאר החיות התוקפניות, הסרים לו המעצורים הטבעיים, המונעים בעד התוקפנות מלהפוך לכוח הרסני. דסמונד מוריס, אנגלי בן 40, הוא מומחה באותו ענף של מדע. ספרו, הכובש עתה את העולם, מבוסס בעיקר על חקר הקופים. הוא הסיק ממנו מסקנות, העשויות לשנות את השקפת-עולמו של כל קורא — ספר שכבר הפך לציוד חיוני לכל משכיל מערבי. **שמו: "הקוף העירום".**

צמחוני הופך לחייית-טרף

● **ין האדם הוא חיה ככל החיות.** אי-אפשר להבינו, אם מתעלמים מעובדה פשוטה זו. טבועות בו תכונות ש- התפתחו בממלכת החיות במשך עשרות מיליוני שנים. האדם שייך למשפחת הקופים. אין הוא אלא אחד מהם. אולם כבר המבט הראשון מלמד כי הוא שונה מכל שאר הקופים בתכונה בולטת אחת: הוא עירום. אין לו פרוה. אומנם אין לו פחות עשרות מאשר לקופים אחרים, אולם שערות אלה הן קצרצרות ומדולדלות. במרבית שטחי גופו הוא חיה עירומה. **מכאן השם שהרביק לו מוריס. הוא עשה זאת בכוונה, כדי לערער את יחירתו של ה- אדם, הרואה את עצמו עומד מעל לממלכת החיות, תחת להבין שהוא חלק ממנה.** אין נוצר הקוף העירום? אין להבין רבות מתכונותיו, מבלי לדעת את מוצאו. פעם היה רוב העולם מכוסה יערות. הקופים חיו ביער, בחבורות, ניוונו מפירות. הם פצצו מעץ לעץ, מצאו אוכל בקלות, אכלו בכל שעות היום, עשו אהבה איש עם רעותו ככל שהזדמן, ללא התקשרות אישית. ואז התחילו היערות להתרדלל. לא היה עוד מקום לכל הקופים ביער. היו שמתו ברעב, היו שצימצמו את הילודה. אבל סוג אחד של קופים, "ההליטי" החלטה נועות: לצאת

המחבר דסמונד מוריס וידיד

כאשר יצא הקוף העירום מן היער, השתנו חיים אלה. קבוצות של זכרים נאלצו לתור מרחקים גדולים אחר טרף. על הנקבות היה להישאר "בבית", לטפל בחלדות. לגבר שיצא "לעבודה", במשך ימים רבים, היה דרוש הביטחון כי מחכה לו אשה בבית. כך החלה ההתקשרות הוגית — הנשואין. יתר על כן, המעבר של הקוף העירום למתכונת של חייית-טרף הייבה התפתחות שכלית הרבה יותר גדולה של היחיד. לכן הלכה והתארכה תקופת הילדות, שבה מתפתח השכל. הילד האנושי זקוק במשך שנים רבות לטיפול ול- הגנה. גם זה חייב התקשרות ווגית, וקיום זוגי של הזכרים, במשך תקופה ארוכה, כדי לספק לילד בית וביטחון. הקוף הטוליאגמי הפך למונוגאמי, לאיש **המשפחה**. כדי ליצור בקבה את הנטייה להישאר מונוגמית, העניק לה הטבע מתנה שאין לשום נקבה אחרת בעולם החיות: האורגאזמה. הדבר עוזר לה להתקשר אל גבר אחד, להיש